

הרב מתתיהו גבאי

מח"ס בית מתתיהו

ירושלים

בעניין בגדי שבת ויום טוב וחול המועד

א.

האם חובה לייחד בגד לכבוד שבת

בשבת קי"ג ע"א איתא: וכבדתו מעשות דרכיך, וכבדתו שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול, יעו"ש. והיינו שיהא לו לבוש מיוחד לשבת, והוא משום כבוד שבת. וכ"פ הרמב"ם פ"ל משבת ה"ג: ומכבוד השבת שילבש כסות נקיה, ולא יהיה מלבוש החול כמלבוש השבת עי"ש. וכ"כ הטור או"ח סי' רס"ב יעו"ש.

אולם, בשו"ע או"ח סי' רס"ב ס"ב כתב: ישתדל שיהיו לו בגדים נאים לשבת עי"ש. ולא הזכיר השו"ע טעמא שלא יהא מלבושך של חול כמלבושך של שבת, אלא רק שיהא לו בגדים נאים, ואין מוכח מבגדים נאים שצריך לייחד בגדים לכבוד שבת. ומצאתי בספר תורת חיים [סופר] (סי' רס"ב סק"ו) שעמד בדברי השו"ע, וכתב ולא ידעתי למה שינה המחבר ולא כתב הטעם שלא יהא מלבושך של חול כשל שבת, כמש"כ הרמב"ם והטור הנ"ל עי"ש.

והנה האורחות חיים (הל' ערב שבת ס"ט), כתב דיש ללבוש בגד מיוחד לשבת, כדי שיזכור שהוא יום קדוש ואסור בעשיית מלאכה. והיינו שאם יישאר האדם עם בגדים של חול ישכח ששבת היום ויבוא לידי עשיית מלאכה. וצ"ע בטעם האורחות חיים, שבגמ' אמרו טעם אחר לייחד בגדי שבת, משום כבוד שבת שלא יהא מלבושך של חול כשל שבת, ולא אמרו את הטעם שע"י שילבש בגדי שבת יזכור שהיום שבת ולא יבוא לידי עשיית מלאכה. וכתב בס' אבני סופר (סי' רס"ב עמ' ס"ג), דגם להאורחות חיים אי"ז אלא טעם נוסף על הנאמר בגמ' עי"ש, וע"ע במש"כ בס' שער הזכירות (סי' מ"א).

ואולי י"ל עפ"י דמה"ט לא כתב השו"ע טעם לבישת בגדים נאים בשבת, משום שלא יהא מלבושך של חול כשל שבת, משום דלהאורחות חיים הנ"ל, טעמא משום שיזכור שהיום יום שבת ולא יבוא לידי איסור מלאכה, ולהכי לא כתב השו"ע טעם לבישת בגד שבת, וצ"ע. ועי' בס' מנוחת שלום להגרי"ח סופר (חי"ג סי' כ"א) שהביא עוד שכתבו בטעם האורחות חיים הנ"ל עי"ש, וכן בס' דור המלקטים שבת (ח"א סי' רס"ב ס"ב אות ה'). אולם, בשו"ת ציץ אליעזר (חי"ד סי' ל"ד) כתב דהאורחות חיים רק בא ליתן טעם לדינא דהחלפת בגדים לשבת עי"ש.

ובס' תורת חיים שם, עמד עוד בלשון השו"ע "ישתדל שיהיו לו בגדים נאים לשבת", ונראה שאי"ז חיוב גמור אלא בגדר השתדלות. וכתב התו"ח, שבגמ' מוכח שדרש גמור ומדברי קבלה הוא ובכלל כבוד שבת, והו"ל במקצת כמו דין הדלקת נר שבת, שהוא משום כבוד ועונג, עי"ש. אולם, אין מוכח מלשון השו"ע, שכתב ישתדל שיהיו לו בגדים נאים, שאי"ז בגדר חובה,

שכיו"ב כתב השו"ע או"ח סי' צ' ס"ט ישתדל אדם להתפלל בביהכנ"ס עם הציבור, וכתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ב סי' כ"ז) שודאי תפילה בציבור הוי חובה ולא השתדלות, שצריך לטרוח לזה עד מיל, ומש"כ השו"ע "ישתדל", הוא משום דפעמים פטור מתפילה בציבור. וכתב בס' קובץ הלכות להגר"ש קמינצקי (שבת ח"א פ"א סי' ל"א הערה נ"ב), דה"ה ישתדל שיהיו לו בגדים נאים, דאם דחוק לו ביותר יוצא במה שמשלשל בגדיו למטה דרך כבוד עי"ש.

אולם, בשו"ת אור לציון (ח"ב פ' פ"ו ס"ה) הוכיח מלשון השו"ע הנ"ל באו"ח סי' צ' דישתדל להתפלל עם הציבור, שתפילה בציבור ל"ה חובה אלא בגדר הידור מצוה עי"ש. וכיו"ב כתב הביה"ל סי' ר"נ ס"א במש"כ השו"ע שם, ואפי' יש לו כמה עבדים לשמשו ישתדל להכין בעצמו שום דבר לצרכי שבת כדי לכבדו, דמדנקטו הטור והשו"ע לשון ישתדל ולא נקטו לשון חיוב, משמע שאינו חיוב גמור. וכ"כ הערוך השלחן (סי' ר"נ ס"ג), של"ה חובה רק הידור מצוה עי"ש. וא"כ י"ל במש"כ הטור והשו"ע סי' רס"ב ישתדל שיהיו לו בגדים נאים לשבת, שאי"ז אלא הידור מצוה ולא חובה. אכן, מהרמב"ם הנ"ל וכן מהגמ' שם כתב התו"ח שהוי חיוב גמור כהדלקת הנר ומדין כבוד שבת. וכן מפורש בשו"ע הגר"ז (סי' רס"ב ס"ג) שכתב, חייב כל אדם להשתדל שיהיו לו בגדים נאים לשבת וכו', ושלא יהא מלבושך של חול כשל שבת עי"ש. הרי שכתב חייב להשתדל, וע"כ ס"ל דמש"כ השו"ע להשתדל הוי חובה. ועיין עוד מה שכתבתי בספר גם אני אודך תשובות הגר"ר אהרן ליברמן, על שבת (סימן י"ז, אות ד').

ונפק"מ י"ל במש"כ בס' חינוך הבנים כהלכתו (ח"א פ"מ ס"ק נ"ד), שמדין חינוך צריך להלביש קטן בבגדי שבת, כדי לחנכו למצוה זו מדברי קבלה שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול. וממש"כ השו"ע ישתדל כתב התו"ח דנראה דס"ל לשו"ע שהוי בגדר השתדלות ואי"ז חובה, א"כ יל"ד דעיקר מצות חינוך הוי רק במ"ע שבחובה, וכמש"כ מרן הגר"ח קנייבסקי בס' שיח התורה".

ואולי י"ל דס"ל להשו"ע דאה"נ דדין שלא יהא מלבושך של חול כשל שבת הוי מדין כבוד שבת, זהו הוי חובה כמו הדלקת נר שבת וכמשה"ק התו"ח. ואילו במש"כ השו"ע ישתדל שיהיו בגדים נאים, זהו בגדר השתדלות שיהא בגד נאה ואי"ז חובה, ורק לייחד בגד לשבת דהוי מכבוד שבת הוי חובה. ומצאתי בס' בגדי שבת (עמ' נ"ג), שנשאל מרן הגר"ח קנייבסקי במש"כ השו"ע ישתדל שיהא לו בגדים נאים לשבת, והבאר הגולה ציין מקורו מגמ' שבת קי"ג דאמר' וכבדתו וכנ"ל, והתם לא נאמר אלא שלא יהא אותו המלבוש של חול כשל שבת ואין מוכח לבגדים נאים. ותירץ מרן, דמבואר בגמ' שצריך שיהא לו בגדים מיוחדים לשבת, וזה סברא דבגדי שבת יהיו יותר נאים משום כבוד שבת עי"ש. ולפמש"נ, י"ל דאה"נ דין ישתדל שיהא לו בגדים נאים דכתב השו"ע זהו בגדר התשדלות ואי"ז חובה, ורק דין לייחד בגדים לשבת הוי חובה ומדינא דכבוד שבת. ושו"מ בשו"ת דברות אליהו (ח"י סי' ל"ג) שכתב שבגמ' וברמב"ם הנ"ל

א). וכיו"ב כתב לדון בשו"ת נשמת שבת (ח"ב סי' תרמ"ג), אם צריך לחנך קטן לסעודת מלוה מלכה שהוי מצוה, אולם כיון שאי"ז חיוב א"צ לחנך קטן בזה עי"ש. ובס' קובץ הלכות להגר"ש קמינצקי (שבת פרק ס"ה הערה ט'), דלא נהגו לחנך קטן בסעודת מל"מ עי"ש. אולם בס' מעדני איש (ס"ב ס"י) כ' שיש לחנך קטן למל"מ עי"ש, וע"ע בס' חינוך הבנים כהלכתו (ח"א פ"מ ס"מ), ובס' דור המלקטים שבת (ח"ב סי' ש' או"ק סק"ו), ובס' הקטן והלכותיו (פ"ט סעי' כ"א) יעו"ש. ועיקר מל"מ זהו משום כבוד שבת ללוות השבת, א"כ י"ל דגם קטן שייך בזה.

אין מבואר אלא דין לבישת בגדי שבת שיהיו נקיים, ואין מבו' בגמ' שיהיו נאים, והשו"ע הביא שיהיו נאים ואי"ז חיוב אלא השתדלות עי"ש. וכ"כ בס' בגדי שבת (פ"ג) דלשון השו"ע ישתדל קאי על בגדים נאים ולא על החלפת הבגדים, יעו"ש.

ב.

האם מצוה לייחד רק את הבגדים העליונים לשבת או גם בגדים אחרים

בגדים הסמוכים לגוף ומעיל חורף: וראיתי בס' חוט שני לרבינו מרן הגר"נ קרליץ (שבת ח"א פ"ג עמ' נ"ב), דכתב נראה שגדר הבגדים שיהיו מיוחדים רק לשבת, הם הבגדים שהאדם מתכבד ומתייקר בהם, וע"ז דרשינן וכבודו שלא יהיה מלבושך של שבת כמלבושך של חול שבהם מכבד את השבת, וכגון גלימא חליפה וכובע וכו'. אבל הבגדים שאין דרך שהאדם מתכבד ומתייקר בהם, אלו א"צ שיהיו דווקא מיוחדים לשבת וכגון הבגדים הסמוכים לגופו וכו'. ובגדים שלא נועדו אלא להציל מן הקור ומן הגשמים כגון בגדי חורף מעיל גשם צעיף סודר וכדו', כיון שאין דרך האדם להתכבד בהם א"צ להחליפם לבגדי שבת עי"ש. הרי שמה שצריך לייחד בגדים לשבת, זהו רק בבגדים שמתכבד בהם האדם, כחליפה וכובע וכיו"ב, ולא במה שאין מתכבדים בהם, כבגדים הסמוכים לגופו ומה שנועד להציל מהגשם כמעיל חורף וכיו"ב. אולם, שאלתי למרן הגר"ח קניבסקי, אם צריך לייחד מעיל חורף מיוחד לשבת, וכתב לי צריך. ועמש"כ בזה מו"ר בשו"ת משנת יוסף (חי"ג סי' פ"א) עי"ש, ובשו"ת קול אברך (סי' ט"ו) מסיק דליכא חובה לייחד מעיל חורף לשבת עי"ש. ובס' הליכות השבת (סי' רס"ב ס"ה ס"ק פ"ד), כתב שמדברי העמק שאלה (שאילתא א' סק"ד) משמע שאף בגדים הסמוכים לגופו יש לייחד לשבת גם לטעם הנגלה של כבוד שבת עי"ש, וע"ע בשו"ת נשמת שבת (ח"א סי' רע"ט). ושאלתי להגר"א נבנצאל אם צריך לייחד מעיל חורף לשבת, והשיב ע"ז אם יש לו.

כיפה, בתי ידיים ופיג'מה: וולם, במעשה רב להגר"א (אות קמ"ז), מובא שהגר"א החליף כל בגדיו לשבת. ובס' דינים והנהגות להחזו"א (פ"ט ס"ג), מובא שהחליף אף כיפה לשבת [ועי' בס' אשיחה (ח"א עמ' שי"ב) שהשיב הגר"ח קניבסקי שראוי להחליף כיפה לשבת]. ובס' בגדי שבת (עמ' נ"ב) השיב מרן הגר"ח קניבסקי שע"פ קבלה כתוב באר"י שלא ילבשו בשבת שום בגד ממה שלבש בחול עי"ש. ואכן בס' מנהגי רבותינו והליכותיהן (פ"ג סי' י"ז) כ' שהחת"ס החליף כל בגדיו ואף בתי הידים עי"ש. ובשו"ת אבני ישפה (ח"ה סי' מ"ו ענף ג') כתב שראוי להחמיר ללבוש פיג'מה מיוחדת לשבת, כדמשמע בס' חסד לאלפים (שם אות ג') דאף הכובע ששוכב בו, והיינו שמשתמש בו רק לשינה, יהא מיוחד לשבת עי"ש. וכן בס' ויכתוב מרדכי (עמ' שמ"ב) השיב הגר"ח ק"ק על בגדי שינה דטוב לעשות כן. ועמש"כ בשו"ת נשמת שבת (ח"א סי' י"י) דלטעם שמחליף לבגדי שבת כדי שיזכור שהיום שבת, זהו אף בבגדי שינה עי"ש. וע"ע מש"כ בזה בשו"ת אבני דרך (חי"ד סי' ס"ב), ובשו"ת משנת שבת (ח"א סו"ס רמ"ז), ובשו"ת דברי ישראל (ח"א סי' ע"ו).

עניבה וחגורה: ובתשו' אבני ישפה (ח"ה סי' מ"ו סוף ענף ג') חידש אף לענין עניבה שבעי מיוחד לשבת, שהוא כמלבוש שעוטף את הגוף, וכמש"כ בספרו שו"ת אבני ישפה (ח"א סי' רי"ז)

שבעניבה יש איסור שעטנו כשלוּבשו עי"ש. אולם, בשו"ת אורחותיך למדני (ח"ב סי' פ"ג) כתב להקל בעניבה בשעטנו עי"ש. ובשו"ת אבני דרך (חי"ב סי' קע"ט) הביא את מכתבו של מו"ר בעל המשנת יוסף, דפשוט שיש איסור שעטנו בעניבה, שה"ז בגד המחמם את הצוואר והוא גם לכבוד, וה"ז דומה ממש לאבנט שמבו' בשו"ע יו"ד סו"ס ש"א שיש בו שעטנו עי"ש. ועפ"י שיש דין שעטנו באבנט שהוי כמלבוש ה"ה שיש לייחד חגורה לשבת, וכן מבו' גם בשו"ע הגר"ז סי' רס"ב ס"ג עי"ש^ב.

והלום ראיתי בס' אורחות רבינו (ח"א עמ' ק"ז אות ל"א) שלבעל הקהילות יעקב זיע"א היה גרטל מיוחד לשבת שהוא יותר רחב משל חול יעו"ש. וכן בס' אלא ד' אמות של הלכה (פכ"ח אות ו') כ' שמרן הגר"ח קניבסקי מקפיד שלא ללבוש כל בגד שלבוש בחול, וכן לובש בשבת גרטל נאה יותר מבחול, ואף יושב בשבת על כסא מכובד יותר משל חול עי"ש. ולכאור' כסא מיוחד לשבת לא מצינו, שאי"ז מלבוש, ומ"ט בעי לייחד כסא מיוחד לשבת, וצ"ע. ועי' בס' בגדי שבת (עמ' נ"א), שהשיב מרן שאי"ז אלא הנהגה טובה להחליף הכל עי"ש, ובס' דולה ומשקה (עמ' קמ"ז) השיב מרן אם יש חילוק בין בגדים שמבחוץ לבגדים שבפנים, והשיב כל דבר אם מיוחד לשבת יותר טוב עי"ש. וע"ע בס' תשובות רבי אביגדור (עמ' רס"ב) ובשו"ת נשמת שבת (ח"א סי' רמ"ז). ובקובץ אליבא דהלכתא (נ"א עמ' נ"א) השיב הגר"ח ק"א על בגדי זיעה להחליף עי"ש, וע"ע בס' דור המלקטים (ח"א סי' רס"ב ס"ב), ובס' בגדי שבת (פ"ח).

נעלים: ובתשו' רב פעלים (ח"ד או"ח סי' י"ג) נשאל אם צריך נעלים מיוחדות לשבת, וכתב דאין הסנדל בכלל המלבוש. ומוכח מברכת מלביש ערומים שנתקנה בשביל המלבושים, לא נכלל הסנדל, דתיקנו ברכת שעשה לי כל צרכי עי"ש. ובשו"ת בית העזרי להגר"ע בסיס ח"ב (סי' נ"ד) הק' ע"ד, דגם על חגורה וכובע תיקנו ברכות מיוחדות אוזר ישראל בגבורה ועוטר ישראל בתפארה, כמבו' בברכות ס"ו ע"ב (וברמב"ם פ"ז מתפילה ה"ד ובשו"ע או"ח סי' מ"ו ס"א), וכי נאמר שא"צ חגורה וכובע מיוחדים לשבת. והרב פעלים שם הוכיח מירושלמי פ"ו משבת ה"ב, דכתב לאו אורחיה דבר נשא מיהוי ליה תרין סנדלין, חד לחולא וחד לשבת, הרי להדיא שא"צ לייחד סנדל מיוחד לשבת עי"ש. ובשו"ת הרב"ז (ח"א סי' י"ב) הוכיח מגמ' כתובות ס"ד ע"ב שא"צ לייחד מנעלים לשבת עי"ש, וע"ע מש"כ בשו"ת מקדשי השם (ס"ב). ובס' חוט שני שבת (ח"א פ"ג עמ' נ"ג) כ' שא"צ להחליף נעלים לשבת שאינה בכלל כסות נקיה עי"ש. אולם בהגהות רעק"א (חור"מ סי' רמ"ח סעי' י"א), הביא משו"ת שבות יעקב או"ח סי' כ"ד שמנעלים בכלל מלבושים עי"ש. וכן בשו"ת ימי יוסף בתרא (או"ח ס"ח), העיר ע"ד הרב פעלים שמנעלים בכלל מלבוש עי"ש, וע"ע בס' קובץ הלכות להגר"ש קמנצקי (שבת ח"א פ"א סי' ל"ב) מה שהוכיח בזה, ובס' אבני סופר (סי' רס"ב עמ' ס"ד) דשקו"ט בדברי הרב פעלים הנ"ל^ג. ובס' ועלהו לא יבול (ח"א עמ' קל"ז) כתב שהגרש"ז וצ"ל לא החליף נעלים עי"ש.

ב). וע"ע בשו"ת משנה הלכות (ח"ו סי' קע"ח) דאין לברך שהחיינו על עניבה עי"ש. אולם בס' שהחיינו (פ"ג סי' מ"ב) כ' בשם הגר"ח קניבסקי שאם שמח מברך. וכ"כ בשו"ת שפתי דעת (ח"ג או"ח סי' כ"ו). ועי' בס' ברכת השיר והשבח מה"ת (עמ' מ') ובס' הברכה והלכותיה (סי' ס"א ס"ו).

ג). וע"ע אם יש לייחד מנעל לשבת בשו"ת שרגא המאיר (ח"ה סי' צ"ח או"ב), ומש"כ בזה בשו"ת בית אבי (ח"ג סי' ל"א), ובשו"ת בית דוד (ס"מ), ובס' הליכות השבת (סי' רס"ב ס"ה), ובשו"ת ציץ אליעזר (ח"ז ס"ב וחי"ד סי' ל"ד אות ו'), ובשו"ת

ולכא' מוכח דנעליים בכלל בגדים, ממש"כ השו"ע או"ח סי' תקכ"ט ס"ב והנשים קונה להם בגדים ותכשיטים ליו"ט כפי ממונו, וכתב הבאר היטב (שם סק"ד) שאם אין ידו משגת לכל הפחות יקנה מנעלים חדשים לכבוד יו"ט, ומקורו מהמהרי"ל עי"ש, והגר"ש קלוגר בחכמת שלמה שם הוכיח מגמ' כתובות ס"ה שיוצא אם קונה לאשתו מנעלים עי"ש. הרי דגם מנעל בכלל בגדים. אולם, י"ל שהוי כתכשיטים, ואין מוכח שהוי כבגד, וצ"ע. ועי' בביאור הלכה סי' תקכ"ט ד"ה כפי. ובס' מעשה איש (ח"ז עמ' קמ"א) שהחזו"א החליף נעלים מיוחדות לשבת עי"ש. ובס' אשיחה (ח"א עמ' ש"ב) השיב הגר"ח קניבסקי על נעלים, מי שיש לו תע"ב עי"ש. ומוח"ז הגה"ח רבי שלום יצחק מזרחי זצ"ל נהג להחליף גם המנעלים לכבוד שבת, כמובא בס' תפארת בנים אבותם (עמ' 211). ועי' בשו"ת אבני ישפה (ח"ה סי' מ"ו ענף ג'), דאף נעלי בית יש להחמיר להחליף בשבת כמנעלים עי"ש. וע"ע בס' יסודי ישורון (ח"ג שבת עמ' כ"ו) מה שהוכיח בזה.

משקפיים: ונשאלתי מידידי, הרה"ג רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס גם אני אודך, אם צריך לייחד משקפיים מיוחדות לשבת, ובבית מתתיהו (ח"ג סי' מ"ז אות א') כתבנו לו שכיון שיוצאין בשבת במשקפיים, וע"כ שהוי בתורת מלבוש, א"כ אולי יהא צריך לייחד משקפיים לשבת. ובשו"ת דברי משה למוח"ז הגר"ר משה עזרא מזרחי זצ"ל (או"ח ס"ה), מסיק דשרי לטלטל משקפיים בשבת, רק במי שראיתו חלשה ולא במי שלובשן להרווחה עי"ש. וכן כתב לתלות בתשובה לבעל גם אני אודך אם צריך לייחד משקפיים לשבת, אם מותר לצאת ברה"ר במשקפיים ואם משקפיים בכלל מלבוש בשו"ת מעלפת ספירים (ח"א סי' ט"ו) יעו"ש. ובשו"ת בית העזרי להגר"ע בסיס זצ"ל (ח"ב סי' נ"ד) בתשובה לבעל גם אני אודך, כתב עפ"י הרב פעלים שא"צ לייחד מנעלים לשבת, ה"ה א"צ לייחד משקפיים לשבת שא"צ בכלל מלבוש, ודומה למי שנצרך לילך במקל, שא"צ ליקח מקל מיוחד לשבת [א. ה. אולם בשו"ת דברי יצחק (עמ' רצ"ד) כ' שהיה לו מקל מיוחד לשבת]. עי"ש.

ובתשו"ת אבני ישפה (ח"ה סי' מ"ו ענף ג') כתב על משקפיים דא"צ מיוחד לשבת כיון שאין לו שם מלבוש, אלא הוא כלי עזר לעיניים, ואף שמתירים לטלטל משקפיים בשבת משום דהוי

נשמת שבת (ח"א סי' רע"ו), ובשו"ת וישב הים (ח"ג סי' ט"ו), ובשו"ת דברי בניהו (ח"ח סי' י"ז), ובשו"ת אבני ישפה (ח"ה סי' ע"ו ענף ג') עי"ש, ובס' ישמח משה (שבת סי' רס"ב ס"ב), ובס' ירושלים במועדיה (שבת ח"ב עמ' רפ"א), ובס' שמירת שבת כהלכתה (פמ"ב הערה כ"ו). ומה שהוכיח הגר"ח בס' כל משאלותיך, ומש"כ בס' בירור הלכה תליתאי (עמ' קמ"ב), ובשו"ת מחזה אליהו (ח"א סי' מ"ב או"ד), ובס' תשובות רבי אביגדור הלוי (עמ' רס"ב) שבעי להחליף נעליים עי"ש. ובספרו ביצחק יקרא על המשנ"ב (סי' רס"ב סק"ה) ובשו"ת דברות אליהו (ח"י סי' ל"ג) כ' שא"צ לייחד נעליים לשבת עי"ש, ובס' בגדי שבת (פ"ט) מש"כ להוכיח בזה, ויעו"ש בעמ' נ"ו בתשו"ת הגר"ח ק.

ד). וע"ע בשו"ת רב פעלים ח"ב או"ח סי' מ"ח ובמשנ"ב סי' ש"א ס"ד מ"ד עי"ש, ובס' תהילה לדוד סי' ש"א ס"ק י"ה, ומש"כ בשו"ת מנחת יצחק ח"א סי' ל"ו, ובשו"ת אור לציון ח"ב פכ"ג ס"א.

ה). וכן כתבו בהרבה שו"ת תשובות בזה להרה"ג רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס גם אני אודך, ואציין כאן חלקם, ראה מש"כ בשו"ת דברי בניהו (ח"ג סי' ל"ג), וכן בשו"ת ויאמר משה (ח"ב סי' י"ז), והגר"מ חליוה בקובץ אליבא דהלכתא (ס"ט עמ' קמ"א), ובשו"ת אבני דרך (ח"ז סי' מ"ה), ובספר גם אני אודך תשובות הגר"מ ש"ד (חלק א' סימן י'). וע"ע מש"כ בזה בס' ישועות מלכו (ליקוטי שו"ת ס"ה), ובשו"ת בנין שלמה (ח"ב או"ח סי' כ"ג), ובשו"ת הר צבי (ח"א או"ח סי' קע"ג), ובשו"ת מנחת יצחק (ח"א סי' ל"ז או"ג), ובשו"ת ציץ אליעזר (ח"ח סי' ט"ו וחכ"ב סי' כ"ד), ובארוכה בס' דור המלקטים שבת (ח"ב סי' ש"א סעי' י"א או"ג) אם מותר לטלטל משקפיים בשבת עי"ש. וע"ע מש"כ בשו"ת מעלפת ספירים לידידי הרה"ג רבי מאיר סבג ח"ב עמ' תקכ"ב עי"ש.

כמלבוש, כתב בס' מנחת שבת (סי' פ"ד סק"ו) דמה שהתירו לטלטלם הוא משום דהוי כתכשיט, ומשמע שאינו נחשב מלבוש. וכתב האבני ישפה, דאין מברכין על משקפיים חדשים ברכת מלביש ערומים, ולא כל דבר שמטלטלים אותו דרך מלבוש נקרא בשם מלבוש, דאטו חיגר שאינו יכול לצאת בלי מקל צריך מקל מיוחד לשבת, יעו"ש. ובתשו' אבני ישפה (ח"ה סי' מ"ו ענף ג') כ' שא"צ לייחד תכשיטים מיוחדים לשבת עי"ש. וא"כ י"ל שמשקפיים הם בגדר תכשיט, וכמש"כ האדר"ת (ומובא בקובץ צהר חי"ד עמ' פ"א עי"ש). וכ"כ בשו"ת ודרשת וחקרת ח"ו סי' מ"ח, שאי"ז אלא תכשיטים ולא מלבוש עי"ש.

ובקובץ ויען שמואל חכ"א עמ' קנ"ג השיב בזה הגר"א חנניה זצ"ל לבעל מח"ס גם אני אודך, שאין צריך לייחד משקפיים לשבת, שאין זה מלבוש של כבוד אלא לרפואה לתיקון הראיה עי"ש.

ואולם בקובץ אליבא דהלכתא (ס"ט עמ' ל"ד) כתב הרה"ג רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א, מח"ס גם אני אודך, בשם הגר"א דבדה, שבספר זך ונקי [הוצאת ישיבת אהבת שלום] להג"ר יוסף כנאפו זיע"א (פי"ח אות ה'), כ' שמנהגו של הגאון רבי יוסף אלמליח זיע"א, בעל תוקפו של יוסף, שהיה לו כל הבגדים מיוחדים לשבת מכף רגל ועד ראש, ואף בתי עינים היו לו מיוחדים לשבת עי"ש. וע"ע מש"כ בס' לקראת שבת (פ"ט הערה כ"ז), והגר"מ חליוה בקובץ אליבא דהלכתא (גיליון ע' עמ' קנ"ט), ויעו"ש בשם הגר"ח ק שהשיב לו על משקפיים, אולי עי"ש. ובס' עלי שיח תשו' נ"ד השיב הגר"ח קנייבסקי על משקפיים, אם יש לו מה טוב עי"ש.

ג.

בגדי יום טוב נאים משל שבת

הנה, בשו"ע או"ח סי' תקכ"ט ס"א כתב ובגדי יום טוב יהיו יותר טובים משל שבת. וכתב המג"א (סק"ד), משום דחייב בשמחה, ומטעם זה נהגו להרבות במיני מאכלים יותר משבת עי"ש. וכ"כ במשנ"ב (שם ס"ק י"ב) בטעם שבגדי יו"ט היו יותר טובים משבת, משום דחייב בשמחה, וזהו בכלל שמחה עי"ש. ומקור הדברים שבגדי יו"ט יהיו יותר משל שבת ציין הבאר הגולה שם, שזהו מדברי הגהות מיימוני (פ"ו מיו"ט הט"ז), ומדברי הירושלמי (קידושין פ"א ה"ה).

ובשו"ע או"ח סי' תע"א ס"ג כתב הרמ"א, ומצוה לרחוץ ולגלח בעיו"ט וללבוש בגדים נאים כמו בשבת עי"ש. ולכאו' צ"ע, הא ביו"ט כתב השו"ע שיהיו בגדים יותר נאים משל שבת, והרמ"א כתב כמו בשבת, ועמד בזה הברכי יוסף (שם סי' תע"א ס"ה), וכתב דהא דכתב הרמ"א ובגדים נאים כמו בשבת, פירוש לרחוץ ולגלח וללבוש בשבת, אף הבגדים יהיו יותר נאים של יו"ט משל שבת כמב' בס' תקכ"ט, וכתב הברכ"י וכן נהגו בגלילותינו המכבדים שבתות ויו"ט, להיות להם בגדים נאים מיוחדים ליו"ט עי"ש. וע"ע בספרו מחזיק ברכה סי' תע"א שם. וע"ע מש"כ לתרץ עוד בסתירה זו בס' תורת ליל החג להג"ר אריה גוטמן (עמ' כ"ב). ובס' ימי שמחה הנדמ"ח (סי' מ"ה) מש"כ בדין לבישת בגדים נאים ביו"ט. ובס' בגדי שבת עמ' ס' נשאל מרן הגר"ח קנייבסקי, במש"כ המשנ"ב סי' רס"ב הנ"ל מהאריז"ל, דטוב שלא ילבש בשבת מה שלבש

בחול, אם ג"כ ביו"ט לא ילבש מה שלבש בחול, והשיב מרן שלא כתוב, ומסתמא יש ענין לא ללבוש מה שלבש בחול דלא גרע משבת ע"ש. ובס' בגדי שבת פי"ז דלא מבואר אם בגדי יו"ט יותר נאים משבת אם הוי חיוב או מעלה, ובעמ' ס"א השיב הגר"ק במה שהרמב"ם לא הזכיר שיהיו בגדי יו"ט יותר נאים משבת, שלא נזכר בגמ' ע"ש.

ובשו"ע או"ח סי' תרצ"ה ס"ב כתב הרמ"א, יש נהגו ללבוש בגדי שבת ויום טוב בפורים וכן נכון, ומקורו מהמהרי"ל ע"ש. הרי שהרמ"א כתב ללבוש בפורים בגדי שבת ויו"ט, וצ"ע הא בגדי יו"ט צריכים להיות יותר משל שבת, א"כ בפורים מה ילבש - בגדי שבת או יו"ט? ולכאור' י"ל כיון שאין לך ימי שמחה גדולים מימי הפורים, שפיר ילבש בגדי יו"ט, דטעם שיהא בגדים נאים ביו"ט משום שהם ימי שמחה, א"כ כ"ש בפורים שהם ימי שמחה ביותר, ילבש בגדי יו"ט דווקא ולא של שבת. אולם, בדרכי משה שם הביא מהמהרי"ל דבפורים ילבש בגדי שבת, ולא כתב של יו"ט ע"ש. וברמ"א הזכיר בהדיא בגדי שבת ויו"ט שילבש בפורים, ונראה מהרמ"א שבגדי שבת ויו"ט שווים, וצ"ע. ומצאתי שעמד בזה בס' מתורת ימי הפורים להג"ר אריה גוטמן (סי' מ"א) ע"ש, וע"ע בס' ברכת רפאל להג"ר רפאל רובינשטיין (פסח סי' פ"ו), ובקובץ עז ואורח (ח"ו עמ' קט"ו), ובס' תספרו חמישים יום (פי"ד סעי' י"א).

אולם, י"ל דנהי שימי הפורים הם ימי שמחה ביותר, מ"מ כיון שיש בהם רק דין שמחה סגי לבישת בגדי שבת, ואילו ביו"ט שנוהג בהם גם דין שמחה וגם דין כבוד וכו', בעי שיהיו בגדים יותר נאים משל שבת, ובפורים שאין נוהג דין כבוד אלא שמחה סגי בבגדי שבת, וא"צ בגדי יו"ט.

ד.

בגדי חול המועד כשבת או כיו"ט

והנה, המשנה ברורה סי' תק"ל בשעה"צ סק"ד, כ' דבגדי חול המועד אינו מחויב כיו"ט עצמו רק שיהיו יותר מימי החול, משום דמקרא קודש של חוה"מ קל ממקרא קודש דיו"ט, דאף שאסור במלאכה בחוה"מ אפ"ה מקילינן בדבר האבד ע"ש. ובס' חוט שני למרן הגר"נ קרליץ (שבת ח"א עמ' שי"א) הקשה דכיון שיש חיוב שמחה בחוה"מ, יתחייב ללבוש בחוה"מ בגדי יו"ט, דהא הטעם שצריך שבגדי יו"ט יהיו יותר משל שבת הוא מדין שמחה, דחייב אף בחוה"מ, וכמבוא' ברמב"ם פ"ו מיו"ט הי"ז, וכדתנן בסוכה רפ"ד ההלל והשמחה ח' ימים ע"ש. הרי שדין שמחת יו"ט הוי בכל ימי המועד, א"כ יצטרך ללבוש בגדי יו"ט בחוה"מ. וכתב החוט שני שם דכיון שקיום מצות ושמחת בחגך אפשר לקיימו בכמה וכמה אופנים, כמו בשר ויין וקניית בגדים צבעונים לנשים, א"כ ביו"ט שהוא מקרא קודש האסור במלאכה פשיטא שהיום מחייב ללבוש בגדים נאים, כמו שיום השבת מחייב שיהא לבוש בבגדים נאים, ומשום חיוב שמחת יו"ט צריך שיהיו בגדים נאים יותר משל שבת. אבל בחוה"מ שמותר במלאכה האסורה ביו"ט, לא חייבו שהשמחה תתקיים דווקא ע"י בגדי יו"ט, מפני שאין אלו ימי יו"ט, וסגי בבגדים יותר טובים מבגדי חול, והשמחה תתקיים בדברים אחרים כמו בשר ויין ע"ש. ומה שתירץ עוד בזה בס'

מרפסין איגרי הגראי"ל שטיינמן זצ"ל (עמ' נ"ד), ובס' ויאמר שמואל (סי' ל"ב או"ב), ובס' מראה דבר (ח"ד סי' ל').

ובס' שלמי תודה סוכות (סי' ע"ו אות ב') תירץ הך קושיא דאפשר בחוה"מ שאין בו דין כבוד רק דין שמחה סגי שיהיו בגדיו יותר טובים משל חול, ורק ביו"ט דאית ביה תרתי גם דין כבוד וגם דין שמחה צריך שיהא בגדיו יותר נאים משל שבת עי"ש. ובס' ענינו של יום מועדים (ח"א עמ' ט"ז) תירץ, דימי חוה"מ אינם באותה דרגת שמחה של יו"ט, שמותר לספור ת"ח בפניו, מה"ט לא בעינן כסות נקיה כיו"ט, רק יותר מימי החול. והביא ממרן הגר"ח קניבסקי שהמנהג גם בחוה"מ בבגדי יו"ט עי"ש, וע"ע מש"כ בקובץ אורייתא (ח"ח עמ' קמ"ז). ובס' דולה ומשקה (עמ' ר"ד) נשאל מרן על לבישת פראק בחוה"מ שהוא בגד יו"ט, והשיב יש נוהגין כן עי"ש. ושאלתי להגר"א נבנצאל, בחוה"מ אם ילבש בגדי שבת או בגדי יו"ט הנאים משבת, והשיב של שבת. ועמש"כ בזה ידידי הגר"מ חליוה בס' ענפי משה חוה"מ ס"ב, והו"ד בקובץ אליבא דהלכתא (צ"ה עמ' קכ"ח) עי"ש.

ובמג"א סי' תק"ל סק"א כתב בזה"ל, כתב התניא חייב לכבדו [בחוה"מ] במאכל ובמשתה ובכסות כשאר יו"ט, ומהרי"ל לבש הקט"א ומטרו"ן של שבת, ובמשנה רפ"ד דסוכה אומרין ההלל והשמחה ח' ימים וכו', עכ"ל. ובשו"ת נהרות איתן להגר"א רובין ח"א סי' מ"ד הקשה ממש"כ המג"א סי' תקכ"ט סק"ד הנ"ל, דטעם שבגדי יו"ט היו יותר טובים משבת משום דחייב בשמחת יו"ט, א"כ בחוה"מ שהביא המג"א מהתניא שצריך לכבדו בכסות כשאר יו"ט, א"כ צריך ללבוש בחוה"מ בגדי יו"ט ולא בגדי שבת, ומ"ט לבש המהרי"ל בחוה"מ בגדי שבת ולא בגדים המיוחדים ליו"ט. ואכן הפרמ"ג באשל אברהם סו"ס תק"ל שם, כתב להגיה במהרי"ל שלבש בגדי יו"ט בחוה"מ, ולא בגדי שבת. ואולם המשנ"ב סי' תק"ל סק"א העתיק מדברי המג"א דהמהרי"ל לבש בחוה"מ בגדי שבת, ולא שינה כמש"כ הפרמ"ג, שצ"ל בגדי יו"ט. הרי שפליגי אם צריך ללבוש בחוה"מ בגדי שבת, או דווקא בגדי יו"ט. ויעו"ש בנהרות איתן מאי דביאר בהך פלוגתא, ולהנ"ל י"ל שפליגי, דאף שימי חוה"מ ימי שמחה מ"מ אי"ז כדרגת שמחה דיו"ט וסגי בלבישת בגדי שבת, והפרמ"ג ס"ל כיון שחוה"מ ימי שמחה בעי ללבוש בגדי יו"ט כיו"ט ממש.

ובס' ברכת רפאל פסח (סי' פ"ו) כתב די"ל שחלוק יו"ט מחוה"מ, שבחוה"מ נהי שנוהג שמחה אין דין של כבוד ועונג, ולהכי ביו"ט שנוהג גם דין שמחה וגם דין כבוד בעי שיהיו בגדים נאים יותר משל שבת, ובחוה"מ שנוהג רק דין שמחה סגי בבגדי שבת, שג"ז מביאו לידי שמחה עי"ש, ובס' תורת ליל החג עמ' כ"א כע"ז עי"ש, וע"ע מש"כ בזה בס' תורת המועד (עמ' תרפ"ב ותשמ"ז). אכן, בס' חול המועד כהלכתו (פ"א אות ב') כ' דכיון דבגדי יו"ט בעי שיהיו נאים יותר משל שבת זהו משום דין שמחת יו"ט, ושמחה נוהג בחוה"מ, א"כ דין חוה"מ בלבישת בגדים כשל יו"ט. ובס' פירות האילן סי' תק"ל עמ' ה' כתב ע"ד, שודאי לא ניתן לומר דבגדים שייכים רק לשמחה, שבגמ' שבת קי"ג הנ"ל, וכבדתו שלא יהא מלבושך בשבת כשל חול. וכ"פ הרמב"ם פ"ל משבת ה"ג. ומכבוד שבת שילבש כסות נקיה, ולא מצינו שעניין הבגדים שייך לשמחה, ורק ביו"ט שנוסף שמחה בעי שיהיו בגדים יותר נאים משל שבת, ובחוה"מ שאין בו דין כבוד ועונג ורק דין שמחה אין טעם שיהיו בגדים חשובים משל שבת עי"ש. וע"ע מש"כ בזה בקובץ אורייתא

הג"ר עמיהוד לוין (ח"ח עמ' קמ"ו), ומש"כ יד"נ הגר"א דבורקס בקובץ אליבא דהלכתא (צ"ד עמ' מ"ב), ובספרו שבילי ההלכה (עמ' ח'), וע"ע בקובץ אליבא דהלכתא (צ"ה עמ' קכ"ז).

אכן, בחיי אדם (כלל ק"ו סוף ס"א) כ' שבחיה"מ לובשים בגדי שבת, וכן בס' נימוקי או"ח ממונקאטש סי' תק"ל או"ג כ' שבחיה"מ לובשין בגדי שבת, וכן נראה בדברי האשל אברהם מבוטשאטש סי' תקנ"א [ד"ה אין מחליפין] שהמנהג היה ללבוש בחיה"מ בגדי שבת ולא בגדי יו"ט. וביאר בס' משמרת המועדות ח"ב סי' תקכ"ט עמ' תשט"ו, די"ל שבחיה"מ סגי ללבוש בגדי שבת, אף שודאי איכא חיוב שמחה בחולו של מועד, די"ל להיות וחזינן שהתירה תורה כמה מלאכות בחיה"מ, וכן דבר האבד מותר בו, ע"כ יש לחלק במהות השמחה, דמדרגת השמחה אינה שוה, היות ששובת יותר ממלאכה מביום שאין שבתו כ"כ, יעו"ש, וע"ע בקובץ עז ואורה (ח"ז עמ' קי"ג) מש"כ בזה, ובקובץ אליבא דהלכתא (גיליון צ"ד עמ' קס"ג קס"ד קס"ה) יעו"ש, ובס' הלכה סדורה (סי' תקכ"ט סעי' מ"ח).

ושו"מ בס' משנת יעקב להגר"י רוזנטל זצ"ל (פ"ו מיו"ט הכ"ב) דכתב ג"כ לתרץ דהחילוק בין חיה"מ ליו"ט, שביו"ט איכא גם לדין כבוד וגם דין שמחה, ואילו בחיה"מ דאין דין כבוד וכמש"כ הרעק"א בשו"ת השמטות ס"א, וכ"כ המשנ"ב סי' תק"ל סק"ד, ורק דין שמחה, גם כשלוש בגדי חיה"מ בא לידי שמחה עי"ש, ובס' כאיל תערוג מועדים עמ' ר' יעו"ש.

והלום ראיתי לרבינו מרן הגר"ש רוזובסקי זצ"ל בס' זכרון שמואל (סי' ל"ב אות ב') שהביא להמג"א סי' תק"ל סק"א בשם התניא רבתי, דחיה"מ חייב לכבדו באכילה ושתייה וכסות נקיה כשאר ימים טובים, דס"ל דגם בחיה"מ איכא לדין כבוד כמו יו"ט. וכתב הזכרו"ש, דלפי"ז יהא חייב לכתחילה ללבוש בגדי שבת, והשעה"צ סי' תק"ל סק"ד הוכיח מדברי המג"א סי' תרס"ד, דמשמע שרק בהושענא רבה לובשים בגדי שבת, אבל בחיה"מ אין לובשים בגדי שבת. וי"ל דהא דאינו לובש בגדי שבת בחיה"מ היינו משום כבוד שבת, כדי שיהא כבוד שבת ניכר יותר מחיה"מ. והקשה הזכרו"ש דלפי"ז קשה איך לבש המהרי"ל הקט"א של שבת בחיה"מ, ואפשר דמ"מ היה היכר בין שבת לחיה"מ ביתר בגדיו עי"ש, ובס' פירות האילן הל' חיה"מ עמ' ה' מש"כ ע"ד המג"א סי' תרס"ד הנ"ל, שרק בהו"ר לובשים בגדי שבת עי"ש.

ה.

אשה בלבישת בגדי יום טוב

ויש להסתפק לענין לבישת בגדי יו"ט לאשה, לפמ"ש בתשו' רעק"א ס"א דאשה אינה חייבת בכבוד יו"ט, דכבוד יו"ט הוי מ"ע שהזמן גרמא שאשה פטורה עי"ש. א"כ כיון שאשה פטורה מכבוד יו"ט ליכא בה דינא דכבדהו בכסות נקיה ושללא יהא מלבושך של חול כשל שבת. ובשלמא בשבת י"ל שאשה חייבת בכבוד שבת כאיש, דכל דיני שבת שוה לאיש ולאשה. ואכן בס' תורת חיים [סופר סי' רס"ב סק"ו] כתב דאשה חייבת במלבושי שבת, והוכיח ממדרש [רות רבה פרשה ה' י"ב] שנעמי אמרה לרות שתלבש בגדי שבת עי"ש. וע"ע מש"כ להוכיח כן בס' הליכות השבת עמ' ק"כ הערה ע"א. א"כ י"ל שדווקא בשבת, שחייבת האשה בכבוד שבת,

ממילא היא חייבת בלבישת בגדי שבת מדין כבוד, אבל ביו"ט, שפטורה מכבוד יו"ט שהוי מ"ע שהז"ג, מנ"ל דאיכא דין דלבישת בגדי שבת ויו"ט במועד. וכיו"ב הקשה בס' זכרון שמואל לרבינו מרן הגר"ש רוזובסקי זצ"ל (סו"ס ל"ב) דאשה ביו"ט תהא פטורה מהדלקת נר יו"ט, מכיוון שהיא פטורה מכבוד יו"ט שהוי מ"ע שהז"ג. ועי' מש"כ בזה בבית מתתיהו (ח"ב ס"ד אות י"א), ובמועדי הגר"ח (ח"א תשו' ר"ד). א"כ יסוד לבישת בגדי שבת בשבת זהו משום כבוד שבת וכמש"כ בס' פירות האילן הנ"ל, וכן ביו"ט משום כבוד יו"ט, אשה שפטורה מכבוד יו"ט לא יהא בה חיוב בלבישת בגדי יו"ט במועד.

אמנם י"ל למש"כ בשו"ת שאילות שמואל (או"ח סי' י"א), שאשה חייבת מצד עצמה בשמחת יו"ט, וכ"כ הגר"ר יחזקאל אברמסקי זצ"ל (חגיגה פ"א ה"ה). א"כ משום שמחת יו"ט תהא בעי האשה ללבוש בגדי יו"ט. אולם, הרעק"א ס"א הנ"ל שם כתב דאשה פטורה משמחת יו"ט שהוי מ"ע שהז"ג.

אמנם, י"ל למש"כ האורחות חיים הנ"ל (וכ"כ בכל בו ריש הל' שבת סי' ל"א) בטעם לבישת בגדי שבת כדי שיזכור שהוא יום קדוש דאסור בעשיית מלאכה, א"כ להך טעמא זהו שייך ג"כ לאשה ביו"ט שתזכור שהוא יו"ט ואסור בעשיית מלאכה שאינה לצורך אוכ"נ.

ו.

לבישת בגדי שבת ביו"ט בר"ה ויוה"כ

ויש לדון אם ביום הכיפורים בעי בגדים נאים כשל יום טוב או כשל שבת. ובגמ' שבת קי"ט אמרי' על יוה"כ לקדוש ה' מכובד, אמרה תורה כבדהו בכסות נקיה, וכ"פ השו"ע או"ח סי' תר"י ס"ד, הרי שגם ביוה"כ איכא לדין כבוד, ומש"ה צריך לכבדו בכסות נקיה. אולם, הרמב"ם בהל' שביתת עשור השמיטת הך דינא שביוה"כ צריך לכבדו בכסות נקיה, ועמד בזה האדר"ת בס' בני בנימין (פ"ו מיו"ט הי"ז) עי"ש. וכתב בשו"ת אז נדברו (ח"ח סי' ע"א), דע"כ ס"ל להרמב"ם דביוה"כ ל"ש דינא דכבוד עי"ש, ומש"כ בזה נפק"מ בבית מתתיהו ח"ב סי' י"ז אות ב' עי"ש. וא"כ להרמב"ם דליכא דין כבוד ביוה"כ, ולכך השמיט דביוה"כ צריך לכבדו בכסות נקיה ומשום דליכא דין כבוד, א"כ גם ליכא לדין וכבדתו שלא יהא מלבושך של חול כשל שבת, דהרמב"ם פ"ל משבת ה"ג הנ"ל כתב, ומכבוד שבת שילבש כסות נקיה ולא יהא מלבושך של חול כשל שבת, א"כ שהוי מדין כבוד שבת, ביוה"כ שליכא דין כבוד דכסות נקיה ממילא ליכא לדין דלבישת בגדי שבת שלא יהא מלבושך כשל חול, וצ"ע. ועמש"כ בס' סדר משנה (פ"ג משביתת עשור ה"י), מ"ט השמיט הרמב"ם ביוה"כ כבדהו בכסות נקיה עי"ש. ובספרי מועדי הגר"ח (ח"א תשו' ת"ס) השיב מרן בטעם שהשמיט הרמב"ם ביוה"כ כבדהו בכסות נקיה, לא גרע מכל שבת ויו"ט עי"ש. ועפי"ד ה"ה נוהג כבוד ביוה"כ כיו"ט, ודלא כהאז נדברו הנ"ל, ועי' בס' בינת שערים (ש"ד ס"א).

אולם, י"ל שיהא בעי ללבוש ביוה"כ בגדי שבת או יו"ט, כיון שנוהג ביוה"כ דין שמחה, וכמב' בשערי תשובה ש"ד אות ח' עי"ש, ועי' מש"כ בזה בבית מתתיהו ח"ב סי' י"ג אות ו'.

מראי מקומות בזה אם יש דין שמחה ביוה"כ, א"כ אם יש דין שמחה ביוה"כ יהא בעי ללבוש בגדים נאים משום שמחה, ומה"ט ביו"ט בעי ללבוש בגדים יותר נאים משום שמחת יו"ט. וכתב בס' שבילי ההלכה (עמ' ז'), דבשבת די"ל שאין בו דין שמחה אלא כבוד בעי ללבוש בגדי שבת יותר מימות החול. וביו"ט שיש דין שמחה וגם דין כבוד, מש"ה בעי שיהא בגדים יותר נאים משל שבת עי"ש. וא"כ ביוה"כ להרמב"ם, שליכא דין כבוד אלא דין שמחה, יהא סגי בלבישת בגדי שבת, וא"צ בגדי יו"ט, וצ"ע. ואולם י"ל עוד בימי יוה"כ ואף בימי ר"ה, כיון שהם ימי יראה ופחד וכמש"כ הרמב"ם פ"ג מחנוכה, ואינם ימי שמחה יתירה, ומה"ט אין אומרים הלל בר"ה עי"ש, ולהכי יש שאינם לובשים אף בימי ר"ה בגדי יו"ט כלבישת פראק, שהם ימי דין וחרדה. אולם, בספרי מועדי הגר"ח (ח"ב תשו' תמ"ו) השיב ע"ז הגר"ח קניבסקי לא שמענו עי"ש. וע"ע בס' ימי הרחמים בשם הגר"נ קרליץ דאף בר"ה ילבש פראק כיו"ט עי"ש. ובס' שערי ימים נוראים להגר"י טשזנר (עמ' צ"ו). וא"כ ביוה"כ שהוא יום דין יהא סגי בבגדי שבת, וא"צ בגדי יו"ט.

ושו"ר בס' משנת יעקב (פ"ו מיו"ט הכ"ב) דכתב על ימי ר"ה אם נאמר דאין בזה דין שמחה רק דין כבוד, צריך שיהיו הבגדים כבגדי שבת ולא כבגדי יו"ט, והביא להשאג"א שהוכיח דגם בר"ה יש דין שמחה. וכתב המשנת יעקב לענין יוה"כ דבודאי אין בו דין שמחה, מי שאין לובש בגדים לבנים צריך ללבוש בגדי שבת ולא בגדי יו"ט כיון שאין בו דין שמחה, ודין כבוד יש בו יעו"ש. ואישתמיט ליה דבלשון השע"ת הנ"ל מבואר שגם ביוה"כ נוהג דין שמחה. ועמש"כ בזה בס' ימי שמחה הנדמ"ח ובס' תספרו חמישים יום (פי"ד ס"ה) עי"ש.

